

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยดำเนินการตามวัตถุประสงค์และผลของการวิจัย ใน 5 หัวข้อคือ

1. จำนวนและวุฒิของนักจิตวิทยาที่ทำงานในสถาบันการศึกษา
2. จำนวนนักจิตวิทยาที่ทำงานอยู่ในสถาบันการศึกษาจำแนกตามระดับวุฒิและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา
3. งานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในสถาบันการศึกษา
4. ลักษณะงานและประเภทของนักจิตวิทยาที่ต่องการในสถาบันการศึกษา และผู้ปฏิบัติงานในปัจจุบัน
5. จำนวนนักจิตวิทยาที่ต่องการในสถาบันการศึกษา

1. จำนวนและวุฒิของนักจิตวิทยาที่ทำงานในสถาบันการศึกษา

ผลการวิจัยปรากฏว่ามีนักจิตวิทยาทำงานอยู่ในสถาบันการศึกษาทั้งหมด 356 คน ซึ่งส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยรวมกันแล้วมีจำนวนถึง 73.32 % ระดับโรงเรียนมัธยมในโครงการมีจำนวน 20.22 % โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป จำนวน 6.18 % และในระดับโรงเรียนประถมศึกษาามีเพียง 0.28 % ที่เป็นเช่นนี้อาจขึ้นกับลักษณะงานที่มีในสถาบันการศึกษา เพราะในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมีงานสอนวิชาทางจิตวิทยา ซึ่งถือเป็นงานหลักของนักจิตวิทยาโดยตรง และในระดับโรงเรียนมัธยมในโครงการก็มีงานสอนวิชากิจกรรมสำรวจซึ่งของนักจิตวิทยาการแนะแนว และจำนวนนักจิตวิทยาก็ยังมีน้อยไม่เพียงพอกับความต่องการ จึงต่องมาทำงานในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ซึ่งมีงานหลักจำเป็นต่องให้นักจิตวิทยากรณ ส่วนในระดับอื่น ๆ นั้น ถึงแม้ว่างานทางคานจิตวิทยาและงานให้คำปรึกษาแนะแนวอาจเป็นที่ต่องการอยู่ แต่ก็ยังไม่ถือเป็นงานหลักที่จำเป็นขาดไม่ได้ และในสถาบันการศึกษาเหล่านั้น ก็อาจเห็นความสำคัญของการสอนวิชาต่าง ๆ ทางวิชาการโดยตรงมากกว่าการให้คำปรึกษาแนะแนว จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ต่องการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบรรจุและแต่งตั้งครูในโรงเรียน กองการมัธยมศึกษา ผู้วิจัยก็ได้รับคำชี้แจงว่า การเสนออัตราครูฝ่ายบริการซึ่งมีวุฒิ

ทางการแนะแนวหรือจิตวิทยาให้แก่ทางโรงเรียนนั้น มีการถูกขอเปลี่ยนเป็นครูทางฝ่ายวิชาการแทน และยังประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ทางคานแนะแนวอีกด้วย คือนักจิตวิทยาที่ผลิตออกมาในแต่ละปีมีจำนวนน้อย ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ อย่างเช่นจำนวนนักจิตวิทยาการแนะแนวที่ผลิตออกมาในปี พ.ศ. 2517 (ตารางที่ 1 หน้า 10) มีจำนวนเพียง 39 คน แต่โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยเฉพาะของรัฐบาลก็มีจำนวนถึง 800 กว่าโรงเรียน และเพียงจะมีการบรรจุอัตราครูแนะแนวในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วไป และระดับประถมศึกษาในปี พ.ศ. 2518 นี้เอง จึงทำให้มีจำนวนน้อย นอกจากนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่ในวงการศึกษาคือแก่ผู้บริหารการศึกษาของรัฐบาลและโรงเรียน ครูผู้ปกครอง และนักเรียนยังมองไม่เห็นความสำคัญของงานทางคานนี้ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นควรจะต้องถือเป็นงานหลัก จึงทำให้มีนักจิตวิทยาที่ไปปฏิบัติงานในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป และโรงเรียนประถมศึกษามีจำนวนน้อยกว่าในระดับอื่นมาก

นอกจากนี้ผลจากการวิจัยยังแสดงว่า นักจิตวิทยาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกเกือบทั้งหมด คือ 96.30 % ทำงานอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย และ 3.70 % ทำงานอยู่ในระดับวิทยาลัย ส่วนในระดับโรงเรียนไม่มีเลย ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยรวมกันแล้วมีจำนวนถึง 88.61 % ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา คือโรงเรียนในโครงการ และโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปรวมกันมีจำนวน 76.00 % ที่เป็นเช่นนี้ สาเหตุสำคัญก็ขึ้นกับการตั้งอัตราและงบประมาณของสถาบันการศึกษา คือในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมักจะรับบรรจุผู้มีวุฒิปริญญาเอก และปริญญาโท ส่วนในระดับโรงเรียนก็มักจะรับผู้มีวุฒิปริญญาตรี ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กองการเจ้าหน้าที่ฝ่ายบรรจุ และแต่งตั้งปรากฏว่าการเสนออัตราครูในระดับวุฒิปริญญาโทในโรงเรียนจะถูกตัดหมด เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด นอกจากนั้นสาเหตุอื่นน่าจะเป็นเพราะลักษณะงานที่ทำ และโอกาสในการทำงานและความก้าวหน้าทางวิชาการด้วย คือ งานในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยคืองานสอนวิชาทางจิตวิทยา ซึ่งจัดเป็นงานหลักของนักจิตวิทยาการสอนผู้เรียน ซึ่งมีระดับตั้งแต่ประกาศนียบัตรไปจนถึงชั้นปริญญาเอก จึงจำเป็นที่ผู้สอนควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้สูงด้วย ดังนั้นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก และปริญญาโทจึงมักมาทำงานในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมากกว่าโรงเรียน

อีกทั้งยังมีโอกาสในการก้าวหน้าทั้งด้านวิชาการและหน้าที่การงานมากกว่าในระดับโรงเรียน อีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็นเพราะค่านิยมที่ว่าอายุเรียน เรียนอยู่ในระดับสูง อาจารย์ที่สอน ก็ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้สูงตามไปด้วย ส่วนการเรียนในระดับต่ำลงมาก็ไม่จำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีความรู้สูงมากนัก แต่ในระดับปริญญาตรีก็ถือว่าเพียงพอแล้ว จึงทำให้จำนวนนักจิตวิทยาในระดับปริญญาเอกและปริญญาโททำงานอยู่ในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย มากกว่าผู้สำเร็จระดับปริญญาตรี ซึ่งส่วนใหญ่จะทำงานในระดับโรงเรียนมัธยม

สรุปแล้วขอมูลเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันนี้ นักจิตวิทยาส่วนใหญ่ทำงานในสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย และนักจิตวิทยาที่ทำงานในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกและปริญญาโท นักจิตวิทยาที่ทำงานในระดับโรงเรียนมีจำนวนน้อย จำนวนที่มีในโรงเรียนส่วนใหญ่จะทำงานอยู่ในโรงเรียนในโครงการ และนักจิตวิทยาที่ทำงานในระดับโรงเรียนนี้ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

2. จำนวนนักจิตวิทยาที่ทำงานอยู่ในสถาบันการศึกษาจำแนกตามระดับวุฒิและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักจิตวิทยาส่วนใหญ่ที่ทำงานในสถาบันการศึกษาเป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญาโท มีจำนวน 66.57 % ของทั้งหมด รองลงมาก็เป็นในระดับปริญญาตรี 21.07 % ปริญญาเอก 7.58 % และวุฒิต่าง ๆ คือประกาศนียบัตร และประกาศนียบัตรชั้นสูง 4.78 % ที่เป็นเช่นนั้นก็เป็นเพราะนักจิตวิทยาที่ทำงานในสถาบันการศึกษามากเป็นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาภายในประเทศ มีจำนวน 72.47 % สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ 27.53 % ซึ่งการผลิตนักจิตวิทยาในประเทศไทยนั้น (ตารางที่ 1 หน้า 10) ส่วนใหญ่จะเป็นในระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงมีจำนวนน้อย ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางจิตวิทยาในประเทศไทยยังไม่มี จำนวนที่มีจะเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศทั้งหมด ซึ่งมีจำนวนน้อยมาก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน และการที่มีผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางจิตวิทยา ทำงานในสถาบันการศึกษามากที่สุดนั้นก็อาจเนื่องจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาทางจิตวิทยาในระดับปริญญาตรีมาศึกษาต่อในระดับ

ปริญญาโทได้ทั้งในและนอกประเทศ จึงทำให้มีจำนวนนักจิตวิทยาในวุฒิปริญญาโทมากที่สุด

นอกจากนั้นผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า นักจิตวิทยาส่วนใหญ่ที่ทำงานในสถาบันการศึกษา เป็นผู้สำเร็จการศึกษาทางสาขาจิตวิทยาการศึกษา และสาขาการแนะแนวรวมกันแล้วมีจำนวนถึง 62.08 % ของทั้งหมด ซึ่งในจำนวนนี้ สาขาจิตวิทยาการศึกษามีจำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นสาขาการแนะแนว จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาทั่วไป จิตวิทยาสังคม จิตวิทยาคลินิก จิตวิทยาโรงเรียน จิตวิทยาบริการ จิตวิทยาการทดลอง การศึกษาพิเศษ จิตวิทยาอุตสาหกรรม จิตวิทยาประยุกต์และจิตมิติ ตามลำดับ และจากผลการวิจัยปรากฏว่า สถาบันการศึกษามีความต้องการนักจิตวิทยาสาขาต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ โดยมีความต้องการนักจิตวิทยาสาขาการแนะแนวมากที่สุด เพราะเป็นที่ต้องการในทุกระดับและต้องการเป็นจำนวนมาก และต้องการนักจิตวิทยาทุกสาขาวิชา เมื่อพิจารณาจากหลักสูตร โดยเฉพาะสาขาจิตวิทยาการศึกษา และสาขาจิตวิทยาพัฒนาการ เป็นที่ต้องการมากในระดับวิทยาลัยครู เพื่อสอนวิชาจิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาพัฒนาการ ซึ่งมีความต้องการอยู่ถึง 230 คน ส่วนทางสาขาอื่น ๆ มีความต้องการน้อยลงไป (ตารางที่ 11 และ 12) นอกจากนี้ดังที่กล่าวแล้วว่าจำนวนนักจิตวิทยาที่ทำงานในสถาบันการศึกษานี้ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากในประเทศถึง 72.47% และส่วนใหญ่จะเป็นในระดับปริญญาโท ซึ่งสาขาวิชาที่แหล่งผลิตนักจิตวิทยาในประเทศผลิตเป็นระดับปริญญาโทส่วนใหญ่ ก็จะเป็นทางสาขาจิตวิทยาการศึกษาและสาขาการแนะแนว (ตารางที่ 1 หน้า 12) จึงทำให้มีจำนวนนักจิตวิทยาสาขาจิตวิทยาการศึกษาและสาขาการแนะแนวมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำนวนนักจิตวิทยาสาขาต่าง ๆ ที่มีในสถาบันการศึกษาปัจจุบันก็ตรงตามความต้องการ แต่ยังมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอับความต้องการ ควรจะเพิ่มจำนวนการผลิตให้มากขึ้น โดยเฉพาะทางสาขาการแนะแนว สาขาจิตวิทยาการศึกษา และสาขาจิตวิทยาพัฒนาการ

สรุปแล้วจะเห็นว่านักจิตวิทยาส่วนใหญ่ที่ทำงานในสถาบันการศึกษา จะเป็นในระดับปริญญาโททางสาขาจิตวิทยาการศึกษา และสาขาการแนะแนว ซึ่งยังมีจำนวนไม่พอกับความต้องการ

3. งานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในสถาบันการศึกษา

ผลจากการวิจัยปรากฏว่า งานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในสถาบันการศึกษา จำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ

ก) งานให้คำปรึกษาแนะแนว

ข) งานสอนวิชาทางจิตวิทยา

ค) งานสอนวิชาอื่น ๆ

ง) งานอื่น ๆ ได้แก่ งานบริหาร งานฝ่ายปกครอง งานฝ่ายวัดผล งานประ

ชาสัมพันธ์ งานจัดทำหลักสูตร งานธุรการ งานเลขานุการ งานกรรมการ วิทยากร

ผลจากการวิจัยนี้แสดงว่านักจิตวิทยาไม่เพียงแต่ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นหน้าที่ของนักจิตวิทยาโดยตรง คืองานให้คำปรึกษาแนะแนวและงานสอนวิชาทางจิตวิทยาเท่านั้น แต่ยังต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ อีกเช่น งานสอนวิชาอื่น ๆ งานธุรการ งานประชาสัมพันธ์ อันอาจมีผลทำให้งานทางจิตวิทยาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และก่อให้เกิดความสับสนในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของนักจิตวิทยา ซึ่งในเรื่องนี้ขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้บริหารซึ่งควรจะต้องจัดวางบุคคลให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ แก่อาจเนื่องจากความขาดแคลนกำลังคนด้วย จึงทำให้มีปัญหาลักษณะนี้เกิดขึ้น ดังนั้นถ้าสามารถเพิ่มบุคลากรให้เพียงพอกับความต้องการได้ อาจแก้ปัญหาเรื่องนี้ได้มาก

เนื่องจากการวิจัยเกี่ยวกับงานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในสถาบันการศึกษานี้ได้ศึกษาแยกผลการวิจัยออกตามระดับสถาบันการศึกษา การอภิปรายถึงงานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติตามระดับต่าง ๆ จึงแยกได้เป็น 5 หัวข้อ ดังนี้

3.1) งานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในมหาวิทยาลัย

จากการสำรวจปรากฏว่า งานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในมหาวิทยาลัยที่เป็นงานของนักจิตวิทยา คือ งานสอนวิชาทางจิตวิทยา งานให้คำปรึกษาแนะแนว และงานวิจัยทางจิตวิทยา สำหรับจำนวนนักจิตวิทยาที่ปฏิบัติเฉพาะงานของนักจิตวิทยานั้นมีเพียง 23.18 % นอกจากนั้นเป็นงานอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่งานของนักจิตวิทยาโดยตรง ซึ่งควรจะได้มีการลดหรือตัดอัตรางานเหล่านั้นลง เพื่อให้ให้นักจิตวิทยามีเวลาปฏิบัติงานทางจิตวิทยาได้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยทางจิตวิทยายังมีเป็นจำนวนน้อย แต่เนื่องจากความขาดแคลนบุคลากร คือยังมีจำนวนนักจิตวิทยาปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้นักจิตวิทยาต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการปฏิบัติงานหลัก คืองานสอนวิชาทางจิตวิทยา นอกจากนี้ก็มีงานให้คำปรึกษาแนะแนวและงานอื่น ๆ อีก จนเหลือเวลาและกำลังงานมาทำการวิจัยได้น้อย ดังนั้น

ถ้าสามารถเพิ่มบุคลากรมาปฏิบัติงานได้เพียงพอกับความต่องการแล้ว สถาบันการศึกษาที่จะสามารถจัดเวลาให้นักจิตวิทยาได้ทำการวิจัยทางจิตวิทยา และควรจะลดหรือตัดกิจกรรมงานอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับนักจิตวิทยา โดยให้บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานนั้น ๆ ไปปฏิบัติหน้าที่แทน ซึ่งจะทำให้ให้นักจิตวิทยามีเวลาปฏิบัติงานวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวงการจิตวิทยาและการศึกษาได้มากขึ้น

3.2) งานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในวิทยาลัย

ผลจากการวิจัยปรากฏว่า งานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในวิทยาลัยก็เช่นเดียวกับงานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในมหาวิทยาลัย คือมีงานสอนวิชาทางจิตวิทยา งานให้คำปรึกษาแนะแนวงานวิจัย และมีจำนวนนักจิตวิทยาที่ปฏิบัติเฉพาะงานนักจิตวิทยาเพียง 25.46 % นอกจากนี้มีงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่งานของนักจิตวิทยาโดยตรง เช่น งานธุรการ งานเลขานุการ นอกจากนี้ยังมีงานสอนวิชาอื่น ๆ จะเห็นว่านักจิตวิทยาต้องปฏิบัติงานหลายอย่างรวมทั้งงานที่ไม่ใช่งานของนักจิตวิทยาด้วย อันอาจทำให้งานทางจิตวิทยาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และทำให้นักจิตวิทยาไม่มีเวลาปฏิบัติงานวิจัย ซึ่งควรจะต้องเป็นงานหลักอย่างหนึ่งในสถาบันการศึกษา คือจำนวนผู้ปฏิบัติงานวิจัยยังมีน้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาเรื่องความขาดแคลนบุคลากร งบประมาณ การไม่เห็นความสำคัญ หรือความไม่เข้าใจในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของนักจิตวิทยา ซึ่งถ้าสามารถแก้ปัญหาเรื่องบุคลากร และงบประมาณได้โดยสามารถเพิ่มจำนวนบุคลากรได้เพียงพอกับความต่องการ และได้รับความสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการวางจ้าง การจัดบริการทางจิตวิทยาแล้ว ก็เป็นหน้าที่ของผู้บริหารในสถาบันการศึกษาที่จะมอบหมายงาน จัดวางตัวบุคคลให้เหมาะสมกับหน้าที่ วางโครงการและจัดเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะงานวิจัยทางจิตวิทยา ซึ่งควรจะต้องได้รับการส่งเสริมถือเป็นงานหลัก และจัดเวลาในการปฏิบัติงานนี้โดยเฉพาะ และไม่ควรรี้นักจิตวิทยาต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่งานของนักจิตวิทยามากนัก โดยควรจะให้บุคคลที่มีหน้าที่ทางคานนั้นโดยเฉพาะไปปฏิบัติงานแทน

3.3) งานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในโรงเรียน คมส. และ คมภ.

ผลของการวิจัยปรากฏว่า นักจิตวิทยาที่มีในโรงเรียน คมส. และ คมภ. ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่สอนกิจกรรมสำรวจและให้คำปรึกษาแนะแนว ซึ่งเป็นงานของนักจิตวิทยาโดยตรง

มีจำนวน 45.83 % และเมื่อรวมจำนวนนักจิตวิทยาทั้งหมดที่ปฏิบัติเฉพาะงานของนักจิตวิทยา จำนวน 52.77 % จะเห็นว่าจำนวนผู้ปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาในโรงเรียนในโครงการ ทั้งสองนี้มีจำนวนมากกว่าจำนวนนักจิตวิทยาที่ปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาในมหาวิทยาลัยและ วิทยาลัย ซึ่งทั้งนี้ก็อาจขึ้นกับการกำหนดหลักสูตร และการตั้งอัตรากำลังควย คือในหลักสูตร ของโรงเรียน คมส. และ คมภ. จะมีวิชากิจกรรมสำรวจ ซึ่งเป็นวิชาเฉพาะและระบุให้ อาจารย์แนะแนวเป็นผู้สอน จึงมีการตั้งอัตราครูแนะแนวขึ้น และมีงานให้คำปรึกษาแนะแนว ซึ่งถือเป็นงานหลักที่สำคัญในโรงเรียน ในขณะที่งานให้คำปรึกษาแนะแนวนี้ในสถาบันการ ศึกษาระดับอื่น ๆ ยังไม่จัดเป็นงานบังคับหลักที่จะต้องมี ดังจะเห็นว่าบางสถาบันก็ไม่ระบุ งานให้คำปรึกษาแนะแนว โดยเฉพาะในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วไปยังมี จำนวนน้อยมาก แต่จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประจำโครงการ คมส. และ คมภ. กองการ มัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับข้อมูลว่า กองเผยแพร่การศึกษา และกองการ มัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กำลังมีโครงการที่จะเผยแพร่ และขยายงานด้าน การให้คำปรึกษาแนะแนวออกไปให้มากขึ้นตามโรงเรียนต่าง ๆ โดยได้เริ่มการทดลองใน โรงเรียนในโครงการ คมส. และขยายงานเป็นโรงเรียนในโครงการ คมภ. ซึ่งถ้าได้ผลดี ก็ขยายงานและหลักสูตรออกไปตามโรงเรียนต่าง ๆ มากขึ้น

นอกจากนี้ จำนวนนักจิตวิทยาที่เหลืออีก 47.23 % เป็นจำนวนนักจิตวิทยาที่ต้อง ปฏิบัติงานอื่น ๆ ควบ ซึ่งงานอื่นนั้นไม่ใช่งานของนักจิตวิทยาโดยตรง ควรจะให้บุคลากรอื่นที่ มีหน้าที่โดยตรงเป็นผู้ปฏิบัติ เพราะจำนวนนักจิตวิทยาที่จะมาปฏิบัติงานทางจิตวิทยาในปัจจุบัน ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ จึงควรจะให้นักจิตวิทยาที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ ได้ปฏิบัติเฉพาะ งานของนักจิตวิทยา และเพิ่มจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานให้มีมากขึ้น

3.4) งานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป

ผลการวิจัยปรากฏว่างานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป คืองาน ให้คำปรึกษาแนะแนว งานสอน และงานบริหาร ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่สอนและแนะแนว จำนวน 54.55 % แสดงว่าในโรงเรียนมัธยมศึกษาเริ่มเห็นความสำคัญของงานให้คำปรึกษาแนะแนว มากขึ้นนอกเหนือไปจากงานสอนทางวิชาการโดยตรง และอาจประกอบกับความจำเป็นในการ เตรียมรับหลักสูตรใหม่ตามแผนปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเริ่มใช้แล้วเมื่อปีการศึกษา 2518 ซึ่งเป็น

หลักสูตรแบบหน่วยกิตต้องการผู้ช่วยเหลือแนะนำให้ค่าปรึกษาในการเลือกวิชาเรียน เลือกอาชีพ เป็นอย่างมาก สำหรับจำนวนผู้ปฏิบัติงานเฉพาะงานให้ค่าปรึกษาแนะนำมี 22.72 % นั้นยังนับว่าน้อย เมื่อสามารถแก้ปัญหาเรื่องงบประมาณ และความขาดแคลนบุคลากรได้แล้ว ควรจะจัดให้มีบริการให้ค่าปรึกษาแนะนำในโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่ง

3.5) งานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา

ผลการวิจัยปรากฏว่างานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษาคือ งานให้ค่าปรึกษาแนะนำ และจากการสำรวจพบว่าจำนวนผู้ปฏิบัติงานให้ค่าปรึกษาแนะนำเพียง 1 คน การที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความขาดแคลนบุคลากร ปัญหาเรื่องงบประมาณที่ต้องใช้จ่าย สถานที่ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดบริการทางจิตวิทยา และการที่ยังไม่จัดวางงานให้บริการทางจิตวิทยาเป็นงานหลักของโรงเรียนที่จำเป็นต้องมี และให้ความสำคัญกับงานสอนทางวิชาการโดยตรงมากกว่า ซึ่งในเรื่องนี้ถ้าผู้บริหารการศึกษาของประเทศ และสถาบันการศึกษามองเห็นความสำคัญของงานคานนี้ ก็อาจช่วยแก้ปัญหาเรื่องงบประมาณและเพิ่มอัตราการผลิตนักจิตวิทยาให้มากขึ้นเพียงพอกับความต้องการได้

4. ลักษณะงานและประเภทของนักจิตวิทยาที่ต้องการในสถาบันการศึกษา และผู้ปฏิบัติงานในปัจจุบัน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า งานที่ต้องการนักจิตวิทยาในสถาบันการศึกษา คืองานให้ค่าปรึกษาแนะนำ ซึ่งเป็นที่ต้องการทุกระดับ และงานสอนวิชาทางจิตวิทยาในมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และโรงเรียนในโครงการ คมส. และ คมภ. แต่ในทางทฤษฎีนั้นนักจิตวิทยาควรจะได้ทำหน้าที่วิจัยทางจิตวิทยาซึ่งควรจะได้เป็นงานหลักและจัดเวลาในการปฏิบัติงานนี้โดยเฉพาะควย เพราะถายอมรับว่างานหลักของสถาบันการศึกษา คือ งานวิจัย งานสอน หรือ เผยแพร่ความรู้ และงานให้บริการสังคมแล้ว นักจิตวิทยาที่ปฏิบัติงานในระดับมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยควรจะได้ปฏิบัติหน้าที่ทั้ง 3 ประการนี้ คือ วิจัย สอนวิชาทางจิตวิทยา และบริการให้ค่าปรึกษาแนะนำ ส่วนโรงเรียนในโครงการ คมส.และ คมภ. ก็เช่นกัน แต่ในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป และโรงเรียนประถมศึกษานั้น เนื่องจากไม่มีงานสอนวิชาทางจิตวิทยา นักจิตวิทยาจึงควรจะได้ปฏิบัติหน้าที่อีก 2 ประการ คือ วิจัย และบริการให้ค่าปรึกษา

แนะแนว แม้ว่าในทางทฤษฎีนั้น นักจิตวิทยายังมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญอื่น ๆ ในสถาบันการศึกษาอีก เช่น เป็นที่ปรึกษาฝ่ายบริหาร สร้างและใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา ปรับและควบคุมพฤติกรรม วัดและประเมินผล แต่ในทางปฏิบัติเนื่องจากปัญหาในเรื่องความขาดแคลนบุคลากรและงบประมาณ อาจทำให้นักจิตวิทยาไม่สามารถปฏิบัติงานทุกอย่างของนักจิตวิทยาได้ ดังนั้นสำหรับความต้องการนักจิตวิทยาในปัจจุบัน จึงควรเป็นงานหลักที่สำคัญ 3 ประการ ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งก็ยังมีปัญหาต่าง ๆ อยู่อีกมาก เช่น ความขาดแคลนบุคลากร งบประมาณ เมื่อสามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้แล้ว ในอนาคตก็อาจขยายความต้องการให้มากขึ้นกว่านี้ได้ สำหรับผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งแนะแนวในสถาบันการศึกษานั้น ปรากฏว่ามีบุคลากรอยู่ 4 ประเภท คือ นักจิตวิทยาการแนะแนว นักจิตวิทยาผู้ได้รับการอบรมทางการแนะแนว และนักการศึกษาซึ่งในทางทฤษฎีแล้ว ควรจะให้ผู้ปฏิบัติงานซึ่งได้รับการศึกษาและฝึกหัดมาโดยตรงทางคานนี้คือนักจิตวิทยาการแนะแนว แต่ในทางปฏิบัติเนื่องจากความขาดแคลนบุคลากร จึงทำให้มีบุคลากรประเภทอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ จึงควรจะมีการขยายงานและเพิ่มจำนวนการผลิตนักจิตวิทยาการแนะแนวให้มากขึ้นเพียงพอต่อความต้องการ ดีกว่าที่จะใช้วิธีการอบรม ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและชั่วคราวไม่ใช่การแก้ปัญหาที่แท้จริง และถูกต้องตามหลักวิชาการ

ส่วนผู้ปฏิบัติงานสอนวิชาทางจิตวิทยาก็เช่นกัน คือนอกจากนักจิตวิทยาแล้ว ปรากฏว่ามีครูใช้ นักการศึกษาที่มีพื้นความรู้ทางจิตวิทยาในระดับขั้นพื้นฐานมาทำหน้าที่สอนวิชาทางจิตวิทยา ซึ่งตามหลักการแล้ว ควรจะใช้นักจิตวิทยาซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชานั้น ๆ โดยตรงเป็นผู้สอน แต่ที่เป็นดังนี้ก็เพราะความขาดแคลนบุคลากรอีกเช่นกัน รัฐบาลจึงควรจะให้ การสนับสนุน เรื่องงบประมาณเพิ่มขึ้นในการที่จะเพิ่มจำนวนแหล่งผลิตนักจิตวิทยา ผลิตนักจิตวิทยาใหม่จำนวนมากเพียงพอต่อความต้องการของแต่ละสาขา และตั้งอัตราค่าจ้างและบรรจุนักจิตวิทยาในสถาบันการศึกษาให้มากขึ้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสรุปได้อีกว่า ประเภทของนักจิตวิทยาที่ความต้องการในสถาบันการศึกษานั้น มีความต้องการนักจิตวิทยาทุกสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาจิตวิทยาการแนะแนวมากที่สุด ดังนั้นจึงควรมีแนวโน้มที่จะผลิตทางสาขานี้มากที่สุด และเมื่อพิจารณาจากหลักสูตรและจำนวนผู้เรียนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ แล้วยังปรากฏว่าสาขาที่ความต้องการรองลงมาคือสาขาจิตวิทยาการศึกษาและสาขาจิตวิทยาพัฒนาการ ส่วนสาขาอื่น ๆ มีความต้องการน้อย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของแหล่งผลิตนักจิตวิทยาที่ควรที่จะผลิตนักจิตวิทยาในสาขาที่

สอดคล้องกับความต้องการนี้ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมทางค่างบประมาณ และการขยายงานโครงการค่างที่เป็นความต้องการอย่างทั่วถึง

5. จำนวนนักจิตวิทยาที่ต้องการในสถาบันการศึกษา

ผลจากการวิจัยปรากฏว่าในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ ที่ศึกษานี้ โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปของรัฐบาลส่วนกลางมีความต้องการนักจิตวิทยาการแนะแนวมากที่สุด คือ 1,440 คน รองลงมาคือ โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลส่วนกลาง จำนวน 291 คน โรงเรียนในโครงการ คมส.และ คมภ. จำนวน 188 คน วิทยาลัย 171 คน และมหาวิทยาลัย 99 คน ที่เป็นเช่นนี้เพราะจำนวนผู้เรียนในระดับโรงเรียนมีจำนวนมากและใช้เกณฑ์ 1 : 450 ส่วนในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยใช้เกณฑ์ 1 : 1000 ตามหลักเกณฑ์ของการแนะแนว จะเห็นว่าปัจจุบันมีความต้องการนักจิตวิทยาการแนะแนวเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ถาคำนวณจำนวนนักจิตวิทยาการแนะแนวที่ต้องการในระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษาในส่วนภูมิภาค และในโรงเรียนราษฎร์ก็จะได้อาณาจำนวนนักจิตวิทยาที่ต้องการเพิ่มมากกว่าตัวเลขที่เสนอแล้ว แต่เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นประชากรทั่วประเทศได้ จึงศึกษาได้แต่เพียงจำนวนนักจิตวิทยาที่ต้องการในระดับโรงเรียนเฉพาะของรัฐบาลส่วนกลางเท่านั้น เกี่ยวกับจำนวนนักจิตวิทยาการแนะแนวที่ต้องการนี้ก็เป็นที่น่าที่ของแหล่งผลิตนักจิตวิทยา ที่จะต้องขยายจำนวนสถาบันที่เป็นแหล่งผลิตให้มากขึ้น และเพิ่มจำนวนการผลิตให้เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณในการจัดการจากรัฐบาลด้วยจึงจะสามารถทำได้สำเร็จ

สำหรับจำนวนนักจิตวิทยาที่ต้องการ เพื่อมาทำหน้าที่สอนวิชาทางจิตวิทยาในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยนั้นปรากฏว่า วิทยาลัยครูต้องการมากที่สุดเป็นจำนวนถึง 230 คน เนื่องจากผู้เรียนมีจำนวนมากมีทั้งภาคปกติและภาคค่ำ รองลงมาคือวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเอกชน ซึ่งปรากฏว่าในวิทยาลัยเอกชนนั้นไม่มีนักจิตวิทยาประจำ แต่ใช้อาจารย์สอนพิเศษ ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาที่ทำงานอยู่ในระดับมหาวิทยาลัยมาสอนทั้ง ๆ ที่ควรมีอาจารย์ประจำของตนเองยอมเป็นการดีกว่า ส่วนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นั้น ความต้องการมีไม่มากนัก บางมหาวิทยาลัยก็ไม่ต้องการ เนื่องจากผู้เรียนมีจำนวนน้อย และมีนักจิตวิทยาปฏิบัติงานอยู่ใน

มหาวิทยาลัยมากกว่าในระดับอื่น ๆ นอกจากนี้ก็มีการใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยในการสอน ทำให้อัตราส่วนระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเพิ่มได้มากขึ้น เช่น ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง แต่จำนวนนักจิตวิทยาที่ต้องการซึ่งคำนวณได้นี้ ประเมินจากระดับวิชาบังคับเท่านั้น ถ้านับวิชาเลือกเสรีด้วย จำนวนจะเพิ่มขึ้นกว่านี้ ดังนั้น จำนวนความต้องการที่เสนอนี้ นับเป็นจำนวนอย่างน้อยที่สุดเท่าที่จะสนองความต้องการในปัจจุบัน

สรุปแล้วจะเห็นว่า มีความต้องการนักจิตวิทยา ทั้งในดำเนินงานให้คำปรึกษาแนะแนว และงานสอนวิชาทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นหน้าที่ของแหล่งผลิตนักจิตวิทยาที่จะผลิตนักจิตวิทยาออกมาให้เพียงพอกับความต้องการนี้มีความจำเป็นมาก แต่จากจำนวนนักจิตวิทยาที่จะสำเร็จการศึกษาในประเทศ ตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัย¹ ในปี พ.ศ. 2520 - 2524 รวมทั้งหมด 5 สถาบัน ดังตารางที่ 14 จะเห็นว่า นักจิตวิทยาการแนะแนวที่จะผลิตออกมา ก็ยังไม่เพียงพอ กับความต้องการ สาขาวิชาที่เปิดสอนส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นสาขาเดิม และจำนวนการผลิตก็น้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวเลขจากการสำรวจวิจัยโดยตรงยังมิได้ปรากฏมาก่อน ดังนั้นเมื่อได้สำรวจจำนวนและลักษณะความต้องการที่ชัดเจนแล้ว สถาบันที่เป็นแหล่งผลิตนักจิตวิทยา สาขาต่าง ๆ ควรได้พิจารณาแนวโน้มที่จะผลิตนักจิตวิทยาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าว และมีจำนวนมากกว่านี้ จึงจะสนองความต้องการในปัจจุบันได้

¹โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัย พ.ศ. 2520 - 2524, กองแผนงาน, ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ สำนักนายกรัฐมนตรี.

ตารางที่ 14

จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยปีการศึกษา 2519-2524

สถาบันการศึกษาจำแนกตามระดับและสาขาวิชา	จำนวนผู้สำเร็จในปีการศึกษา 2519 - 2524 ทางสาขาจิตวิทยา					
	2519	2520	2521	2522	2523	2524
<u>จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</u>						
ปริญญาตรี: สาขาจิตวิทยาการศึกษา	15	30	30	30	30	30
ปริญญาโท: จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว	30	20	20	50	50	50
ปริญญาเอก: จิตวิทยาการศึกษา	6	6	9	10	10	10
<u>มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)</u>						
ปริญญาโท: การแนะแนว	20	20	20	20	20	20
ปริญญาโท: จิตวิทยาพัฒนาการ	20	20	20	10	20	10
ปริญญาโท: การศึกษาพิเศษ	10	10	10	10	10	10
ประกาศนียบัตร ชั้นสูง: การศึกษาพิเศษ			10	10	10	20
<u>มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์</u>						
ปริญญาตรี: จิตวิทยาทั่วไป	36	40	40	50	60	60
<u>มหาวิทยาลัยเชียงใหม่</u>						
ปริญญาตรี: จิตวิทยาคลินิกและจิตวิทยาโรงเรียน	40	40	40	40	40	40
<u>มหาวิทยาลัยรามคำแหง</u>						
ปริญญาตรี: จิตวิทยาสังคม และจิตวิทยาการให้บริการปรึกษาแนะแนว	100	125	150	175	200	300
รวม	277	311	349	405	450	550

ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาของประเทศและสถาบันการศึกษาจึงควรจะให้ความสนใจและสนับสนุนงานด้านนี้เป็นอย่างยิ่งทั้งในคานโครงการ การวางแผนการศึกษาและหลักสูตร นโยบาย รวมทั้งงบประมาณให้เพียงพอกับความจำเป็น

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะในสถาบันการศึกษาเท่านั้น จึงไม่อาจเปรียบเทียบผลของการวิจัยกับงานวิจัยของต่างประเทศได้ เพราะในต่างประเทศนั้น เขาศึกษานักจิตวิทยาทั้งหมดในประเทศ ไม่เฉพาะแต่ในสถาบันการศึกษา แต่วิธีการวิจัยคล้ายคลึงกัน คือใช้แบบสอบถาม และเสนอผลการวิจัยในรูปของตาราง แผนภูมิ และใช้การคำนวณเทียบ เป็นร้อยละ

สรุปแล้วผลจากการวิจัยนี้คาดว่าจะ เป็นข้อมูลที่ เป็นประโยชน์แก่วงการจิตวิทยาและการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่ความต้องการที่ประเมินมาเป็นเพียงความต้องการที่คำนวณจากจำนวนสถาบันการศึกษา ลักษณะงาน และผู้เรียนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน คือปีการศึกษา 2518 และอภิปรายจากแผนการผลิตตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยในอีก 5 ปี ข้างหน้า แต่มีได้คำนวณถึงความต้องการอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต เช่นอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของระบบสังคม โครงสร้างคานการปกครองรวมทั้งการขยายงานคานเศรษฐกิจ หรือโครงการอื่น ๆ รวมทั้งจำนวนสถาบันการศึกษาที่เป็นแหล่งผลิตนักจิตวิทยา จำนวนการผลิตลักษณะงาน จำนวนผู้เรียน แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการวิจัยนี้พอจะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ในวงการจิตวิทยาและการศึกษาได้